

Conjunctive use of surface and groundwater

IUST

A. Afshar

MJ. Imami

Winter 1399

مزایای ذخیره سازی زیرسطحی

- ✓ هزینه اجرایی بسیار ناچیز
- ✓ پر نشدن با رسوبات
- ✓ تبخیر بسیار اندک
- ✓ عدم اشغال زمین و مراتع و جنگل ها
- ✓ عدم تغذیه گرایبی (اوتریفیکاسون)
- ✓ عمر طولانی در صورت مدیریت خوب (در صورت مدیریت بد ممکن است با نشست زمین، افت سطح آب، متراکم شدن لایه آبدار، تداخل آب شور و زوال کیفی مواجه شویم)
- ✓ عدم تداخل با آثار باستانی و فرهنگی
- ✓ عدم تاثیر نامطلوب بر کاربری های رودخانه ای چون ماهیگیری و قایق رانی ،و...

مزایای بهره برداری تلفیقی

- افزایش آبدهی (با کاهش ورود آب به اقیانوس ها، پیکره های شور، و کاهش تبخیر)
- متعادل و جبران کردن توزیع نامطلوب آبهای سطحی
- امکان ذخیره سازی و برداشت نزدیکتر به محل مصرف
- با سیستم توزیع سطحی کوچکتر قابل بهره برداری است (توزیع گسترده چاه ها)
- مدیریت تقاضای بسیار ارزشمند تر آب در دوره های خشک
- مخازن سطحی بسیار کوچکتر
- کاهش هزینه پوشش کانال ها(آب نفوذ کرده آبخان را تغذیه خواهد کرد)
- امکان افزایش ظرفیت مهار سیل در مخازن(با انتقال حجم قابل توجهی از آب مخزن سطحی به آبخان)

محدودیت های بهره برداری تلفیقی

الف: محدودیتهای فیزیکی و بهره برداری

- ❖ ناکافی بودن آب برای تغذیه سفره زیرزمینی
- ❖ عدم وجود آبخان با ویژگی و ظرفیت مناسب
- ❖ ناکافی بودن شدت نفوذ برای تغذیه سفره
- ❖ هزینه و وجود زمین برای تغذیه و پخش آب
- ❖ ناکافی بودن تعداد و ظرفیت پمپاژ برای دوره های خشکسالی
- ❖ توسعه در بالادست (سد جدید و یا تغییر سیاست بهره برداری سیستم موجود) میتواند کمیت و کیفیت آب را برای بهره برداری تلفیقی و تغذیه سفره تحت تاثیر قرار دهد
- ❖ تغییر در کاربری زمین در بالا دست میتواند سیستم تلفیقی را متاثر کند
- ❖ انرژی الکتریکی مطمئن
- ❖ وقوع دوره خشک دیگر قبل از اینکه سیستم ذخیره سطحی فرصت پرشدن پیدا کرده باشد

محدودیت های بهره برداری تلفیقی

ب: محدودیت های مالی و سازمانی

- ✓ اختلاف قیمت آب سطحی نسبت به زیرسطحی
- ✓ تغییر مکرر بهره برداران از منابع سطحی به زیرزمینی
- ✓ امکان عدم اقبال سیاستگذاران و مردم
- ✓ اعتبار پروژه ممکن است از منابع مختلف تامین شود و تخصیص هزینه ها را مشکل کند
- ✓ صعوبت تفهیم رفتار آبخان در مقابل سد برای اکثر بهره برداران
- ✓ لزوم اعمال قدرت جدی مسولین

Introduction

- بیشترین طرح های بزرگ تامین آب متوجه آبهای سطحی و سد های بزرگ بوده است
 - یکی از دلایل عدم توجه به سیستم های بهره برداری تلفیقی را میتوان در عدم وجود دستورالعمل های بهره برداری از این سیستم های مرکب و تخصیص مقبول و عادلانه هزینه های افزایش ظرفیت و منافع حاصله خلاصه کرد
- بنابراین:**

Introduction

■ از آبهای زیرزمینی بصورت سنتی برای جبران کمبودها در دوره های کم آبی و کسری آب سطحی استفاده میشده است

■ بهره برداری تلفیقی میتواند سبب ارتقای قابلیت اعتماد تامین آب نسبت به قابلیت اعتماد منابع مختلف به صورت مجرد گردد

Introduction

- سیستم های ذخیره سطحی زیرسطحی هزینه ها و محدودیت های متفاوت و منحصر بخود را دارند
- مخازن آب سطحی با سرعت پر و خالی میشوند در حالی که تخلیه آبخان ها محدود به ظرفیت سیستم پمپاژ است که اندک و هزینه بالایی دارد
- از طرف دیگر ظرفیت ذخیره آبخان ها ، در اکثر حوضه های آبی، به مراتب بیش از ظرفیت ذخیره سطحی است
- ذخیره سطحی با هزینه بالا و تبخیر زیاد همراه است

Introduction

- با استفاده مطلوب از مشخصه های کاملا متفاوت مخازن سطحی و زیرسطحی میتوان به سیاست های بهره برداری تلفیقی بسیار مناسبی برای افزایش چشمگیر قابلیت اعتماد تامین آب رسید
- با توجه به عدم قطعیت های متفاوت منابع تامین آب میتوان با ترکیب و افزایش ظرفیت ذخیره و برداشت از منابع سطحی و زیرسطحی از خاصیت هم افزایی منابع متفاوت در کنار هم حداکثر بهره را برد

Introduction

- منابع آبهاي سطحي و زيرزميني در موارد زير با هم تفاوت جدي دارند:
- عواقب زيست محيطي
- كيفيت آب
- توان كنترل سيلاب
- پتانسيل توليد انرژي
- تلفات از طريق نفوذ و تبخير
- كنترل قانوني

Introduction

- درمقابل احتمال شکست در بازه زمانی طولانی بهره برداری از آبهای زیر زمینی، استفاده گسترده از آبهای سطحی ممکن است منجر به شکست های سالانه و فصلی شود
- تفاوت در مقیاس زمانی شکست به دلیل حجم به مراتب کمتر مخازن آبهای سطحی در قیاس با حجم ذخیره آبخان ها است

Conjunctive use ; Definitions

1. “**Conjunctive water use** refers to simultaneous use of surface water and groundwater to meet crop demand”.
Conjunctive management, by contrast, refers to efforts planned at the scheme and basin levels to optimize productivity, equity, and environmental sustainability by simultaneously managing surface and groundwater resources.”

Conjunctive use ; Definitions

▶ استفاده تلفیقي از آبهاي سطحي و زیرزميني به بهره برداري مشترك و همزمان منابع آب سطحي و زیرزميني براي تامین نیاز کشاورزي اطلاق میشود

▶ مدیریت تلفیقي اشاره به برنامه ها در سطح حوضه آبریز دارد تا بهره وري، عدالت، و پایداری محیط زیستی را با مدیریت همزمان منابع آبهاي سطحي و زیرزميني بهینه نماید

Conjunctive use ; Definitions

- ▶ بهره برداري مشترك شامل بهره برداري هماهنگ بين آبهاي سطحي و زيرزميني براي تامين نيازهاي آبي با رعايت **حفاظت و صرفه جويي آب** صورت ميگيرد
- ▶ بهره برداري تلفيقي اشاره به استفاده هماهنگ آبهاي سطحي و زيرزميني در **دوره هاي کم آبي و پر آبي** دارد

Simplified Definition

● استفاده اقتصادی و رهنه از منابع آبیهای سطحی و زیرزمینی بطوری که یک منبع بتواند (با طریق در اختیار گذاشتن ذخیره موجود و یا فرصت برداشت بیشتر) کمبودهای زمانی و مکانی منبع دیگر را جبران کند

بهره‌برداری تلفیقی

■ . بهره‌برداری تلفیقی بر اساس انواع بهره‌برداری می‌تواند به صورت "فعال" یا "غیرفعال" صورت پذیرد. در بهره‌برداری تلفیقی غیرفعال، تغذیه آبخوان‌ها به صورت غیرعمدی از طریق تعامل رودخانه و آبخوان، کانال‌های بدون پوشش، نفوذ عمقی آب در آبخوان به واسطه آبیاری منطقه کشاورزی و ... انجام می‌پذیرد. Active

Passive ■

بهره‌برداری تلفیقی

- در بهره‌برداری تلفیقی فعال، در فصول پر آب، بخشی از آب‌های سطحی به صورت عمدی به آبخوان‌ها تزریق می‌شوند.
- از سازه‌های تغذیه عمدی آبخوان در روش فعال می‌توان به کانال‌های انحراف، حوضچه‌های نفوذ و چاه‌های تزریق اشاره نمود.

انواع سیستم‌های بهره‌برداری تلفیقی فعال

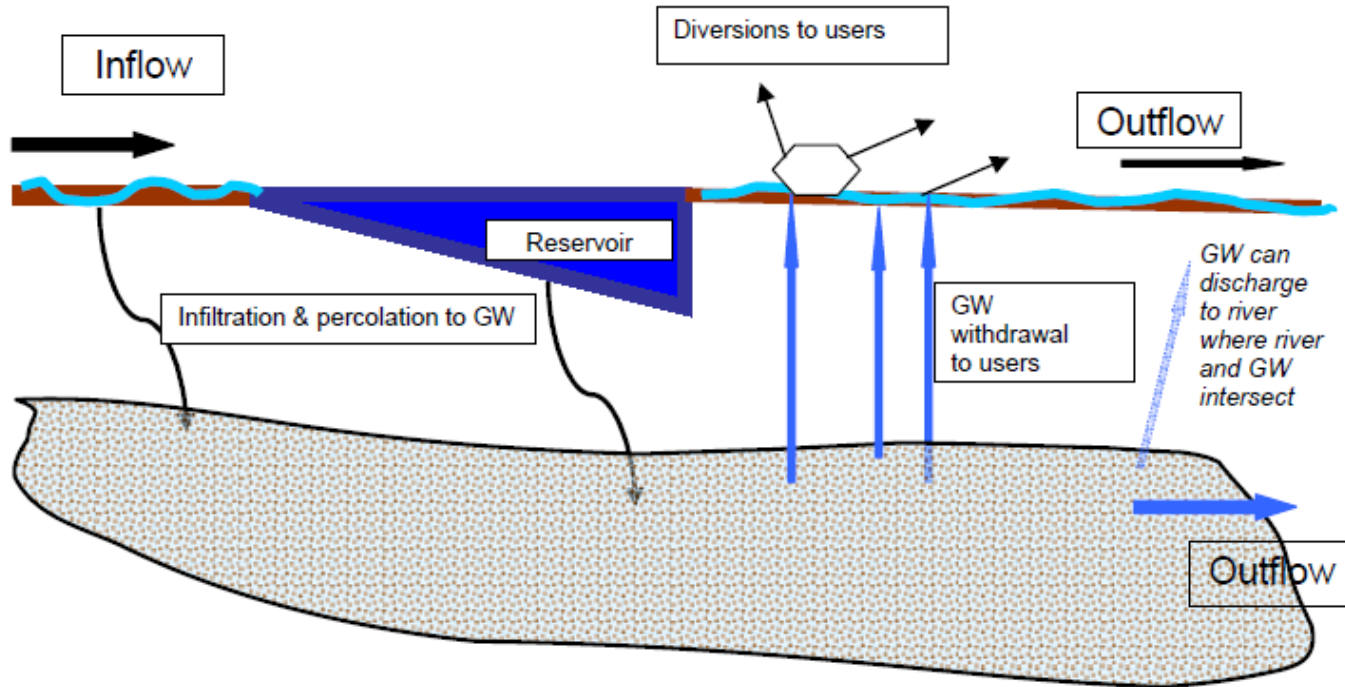
1- انحراف از رودخانه،

2- سد و آبخوان و

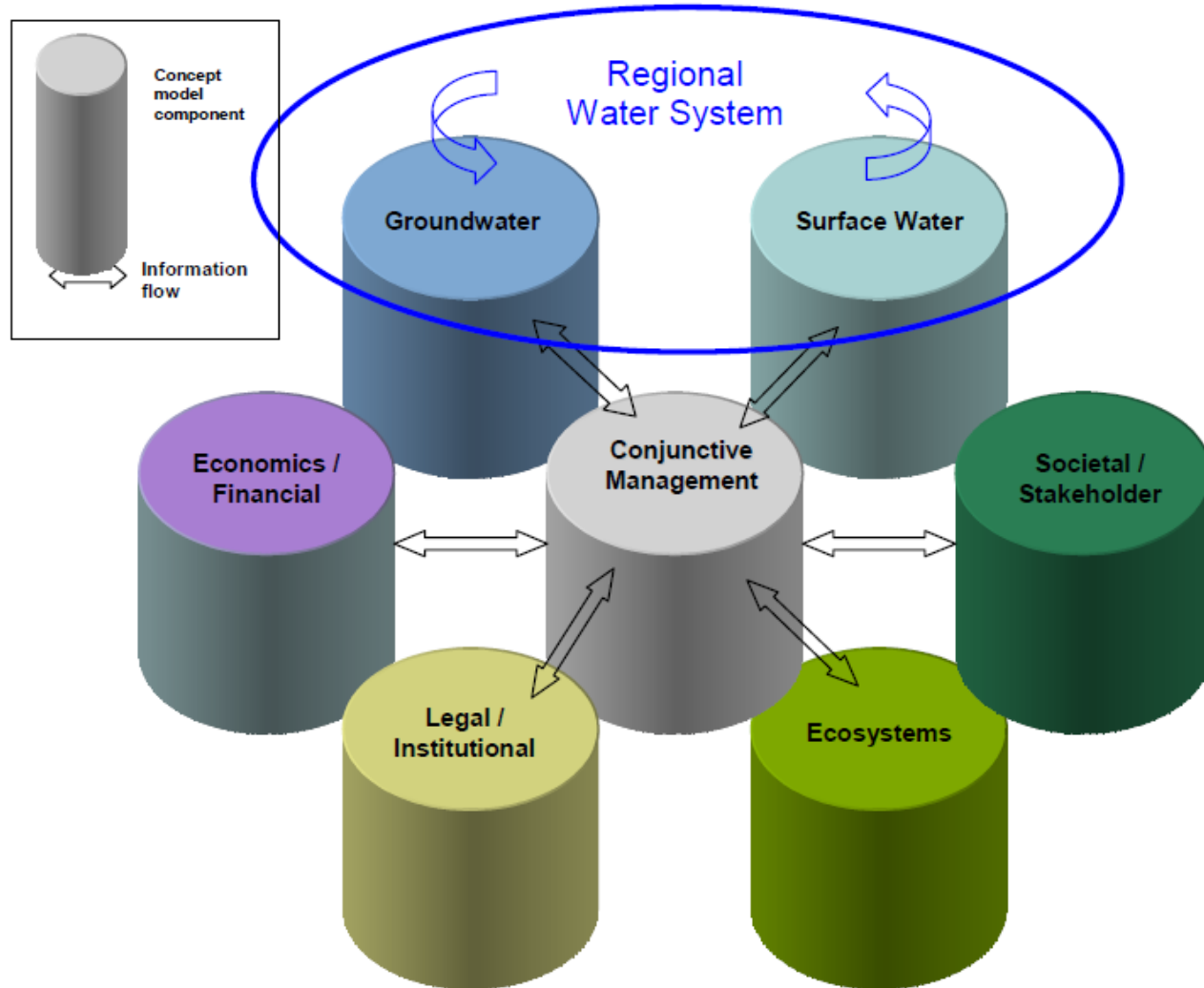
3- سیستم کامل.

- سیستم کامل شامل سد، آبخوان، رودخانه و سیستم‌های انتقال است.
- نشان داده شده است که این سیستم‌ها باعث افزایش کارایی و کاهش هزینه نسبت به استفاده تعداد بیشتری از سدها و مخازن که به صورت تکی عمل می‌کنند، می‌شوند

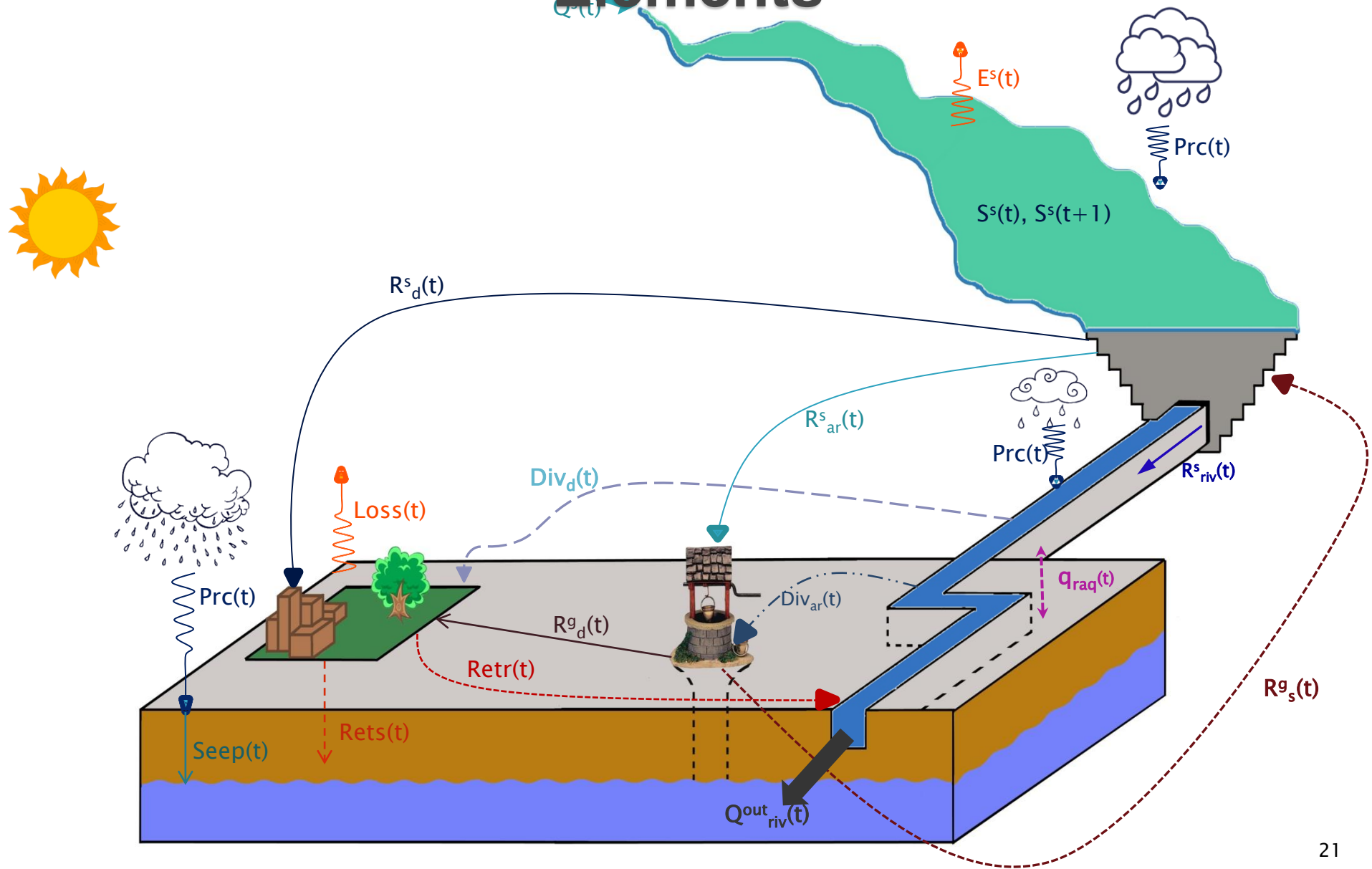
"Pipes" and "Buckets" diagram of conjunctive use

Conceptual Model

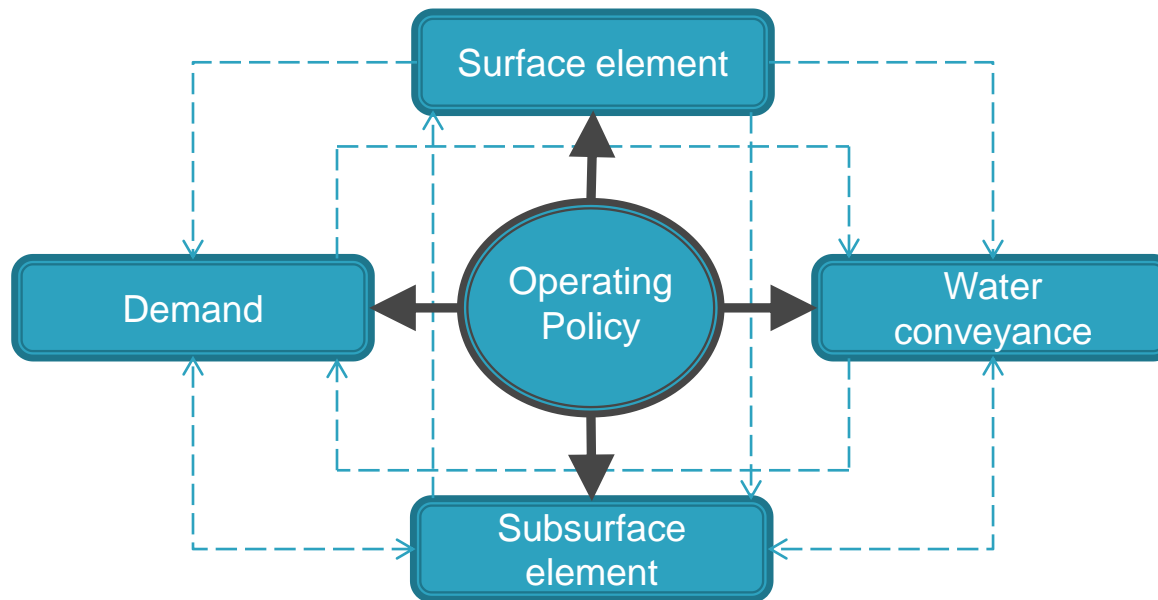

Physical Model: Cyclic Storage System Elements

Full Cyclic Storage System: Conceptual Model

- New definition
- Interactive loop between the elements

Introduction to Modelling

- ▶ سیاست های کنترل موثر "به روز" را میتوان با روش شبیه سازی- بهینه سازی و کاربرد روشهای تحلیل سیستم ها شناسایی کرد
- ▶ مدل شبیه سازی: ساختار و دینامیک سیستم بهره برداری تلفیقی را شبیه سازی کرده تا بتوان گزینه های مدیریتی پیشنهادی را ارزشیابی کرد
- ▶ مدل بهینه سازی: به صورت سریع و موثر میتواند بهترین گزینه کنترلی و مدیریت سیستم را از بین تعداد زیاد گزینه های رقیب شناسایی کند

Management Approach

- ▶ برای بهره برداری تلفیقی، تحلیل سیستم میتواند سیاست های کنترلی را شناسایی کند که به بهترین شکلی میزان ذخیره و برداشت را به هر یک از زیر سیستم های سطحی و زیرسطحی تخصیص میدهد
- ▶ اضافه بر آن، از تحلیل سیستم ها میتوان برای ارزیابی صریح منافع افزودن یک زیرسیستم ذخیره ای جدید سطحی و یا زیرسطحی به سیستم موجود تامین آب استفاده کرد

Modeling Approach

▶ در شرایط وجود عدم قطعیت در داده ها، تصمیمات کنترلی مناسب را نمیتوان بر اساس برنامه های کنترلی از قبل تعیین شده تدارك دید. چرا که اطلاعات راجع به ورودی های آتی سیستم ، چون آورد رودخانه، در دست نیست

▶ به همین دلیل، مدیران به سمت تصمیمات "به روز" میروند که از آخرین اطلاعات موجود در لحظه تصمیم گیری استفاده میکنند (و نه داده های قبلی)

Modeling Approach

Thus, the problem is how to optimize

- ▶ *“control policies” rather than “control schedules”*.
- ▶ The goal is to identify control policies that achieve the best system performance from current and future operations.

Modeling Approach

- ▶ بنابراین، مساله بهینه کردن "سیاست های کنترلي" به جای "برنامه های عملیاتی کنترلي" متمایل میشود
- ▶ در این صورت، هدف یافتن سیاست های کنترلي است که بهترین عملکرد را برای بهره برداری های موجود و آینده تامین میکند

Simplified Physical Model

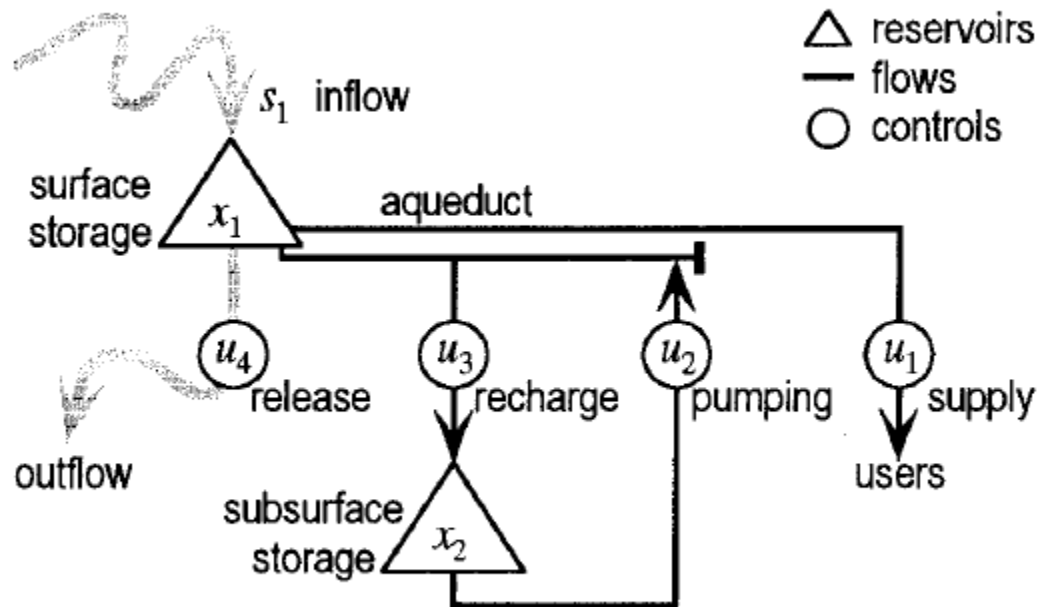

Figure 1. The conjunctive-use model.

Management Modeling Approaches

- ▶ Lumped modeling approach (توده‌ای)
توزیع مکانی مؤلفه‌های هیدرولیکی و رفتاری سیستم در مدل لحاظ نمی‌گردد
- ▶ Distributed modeling approach (پارامتر گسترده یا توزیعی)
زیرسیستم‌های آب زیرزمینی و رودخانه که عموماً ناهمگن هستند، به صورت گسترده و مخزن سطحی که از لحاظ کمی همگن فرض می‌شود، به صورت توده‌ای مدل می‌گردند.
 - a. Embedding Method
 - b. Unit Response Function Method
 - c. Simulation-optimization

Management Modeling Approaches

روش درون‌گذاری

- ▶ در روش درون‌گذاری، معادلات دیفرانسیلی حاکم بر آبخوان با استفاده از روش‌های عددی به مجموعه‌ای از معادلات جبری هم‌زمان تبدیل شده و این معادلات به صورت قیدهایی به طور مستقیم در مدل بهینه‌سازی وارد می‌گردند.
- ▶ بدین ترتیب در مسائل واقعی، حجم مدل حاصل بسیار بزرگ شده و لذا کاربرد روش محدود می‌گردد

Management Modeling Approaches

روش ماتریس پاسخ واحد

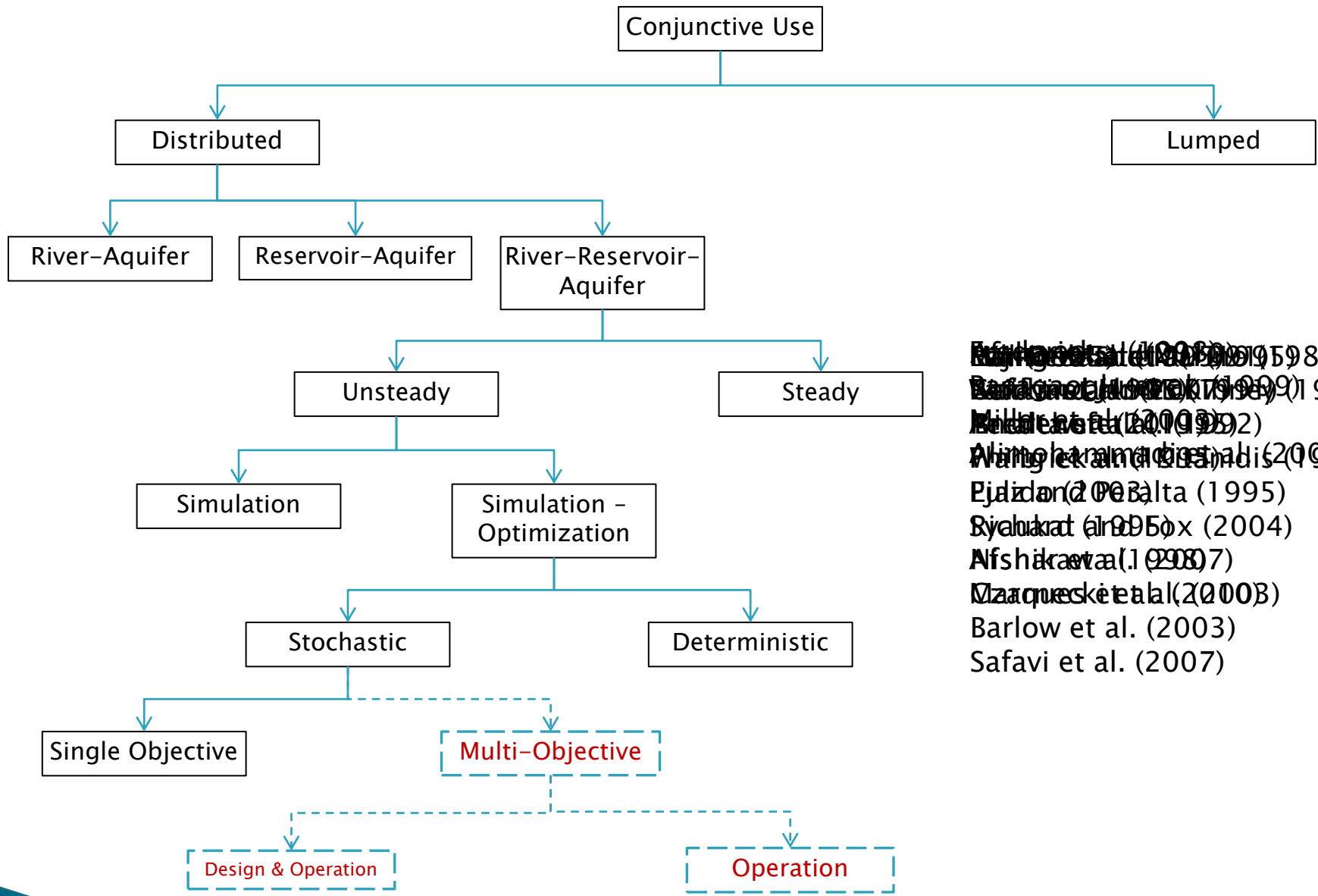
▶ ماتریسی است که مولفه های آن تغییر در تراز چاه k در انتهای دوره ی زمانی n در اثر تحریک (پمپاژ یا تغذیه) واحد در چاه z در دوره ی زمانی t ، است.

▶ ماتریس پاسخ واحد از حل تحلیلی معادله ی دیفرانسیلی جزئی جریان سه بعدی در یک آبخوان ناهمگن و غیر همسانگرد (معادله ی بوسینسک) برای منابع نقطه ای به دست می آید.

$$s(k,n) = \sum_{t=1}^n \sum_{j=1}^{NK} \beta_k(k,j,n - t + 1) \cdot q(j,t) \quad \blacktriangleright$$

تهیه ماتریس پاسخ واحد

- ▶ یک بار مدل شبیه‌سازی بدون اعمال هیچ‌گونه تحریکی اجرا شده و پاسخ‌ها ثبت می‌گردند (شرایط صفر).
- ▶ این کار برای در نظر گرفتن اندرکنش‌های طبیعی بین اجزای سیستم انجام می‌شود تا پاسخی که به دست می‌آید فقط ناشی از تحریک (مصنوعی) اعمال شده به سیستم باشد.
- ▶ آنگاه هر بار تحریک واحدی برای یکی از عوامل تحریک‌کننده در نظر گرفته‌شده و مدل شبیه‌سازی مجدداً اجرا می‌شود.
- ▶ در هر اجرا، پاسخ عامل (یا عوامل) تحریک شونده به ازای تحریک واحد اعمال‌شده ثبت می‌گردد. این پاسخ عبارت است از تغییر در تراز آب زیرزمینی یا تبادل جریان بین رودخانه و آبخوان در دوره‌های متوالی. پاسخ خالص حاصل از تحریک موردنظر به‌تنهایی، از تفاضل این مقدار و مقدار نظیر در شرایط صفر حاصل می‌شود. ماتریس پاسخ هر عامل تحریک شونده، از کنار هم گذاشتن پاسخ خالص تک‌تک عوامل تحریک‌کننده، حاصل می‌گردد.

Hightower et al. (1995), (1998), (1999), (2000), (2001), (2002), (2003), (2004), (2005), (2006), (2007), (2008), (2009), (2010), (2011), (2012), (2013), (2014), (2015), (2016), (2017), (2018), (2019), (2020), (2021), (2022), (2023), (2024), (2025)
 Barlow et al. (2003)
 Milbrink et al. (2009)
 Alimohammadi et al. (2005)
 Ejdani et al. (2003)
 Svalund et al. (2004)
 Afshar et al. (2007)
 Macquese et al. (2003)
 Barlow et al. (2003)
 Safavi et al. (2007)

TYPES OF CONJUNCTIVE-USE PROJECTS

- (1) Stream diversions;
- (2) dam and aquifer only; and
- (3) complete system

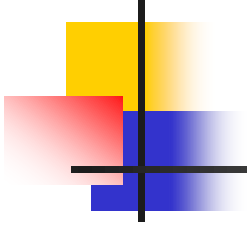
SYSTEM ANALYSIS

- With existing modeling and computer capability, conjunctive-use schemes can be analyzed with respect to:
 - size and number of surface reservoirs,
 - size of stream diversions and conduits,
 - number of ground-water basins, and
 - operation schedules
- to determine best combinations to meet program objectives.

SYSTEM ANALYSIS

- The single or multiple objectives may be defined as
 - satisfying water demands
 - maximizing yield,
 - Max.net farm income, or
 - Max.net benefits or
 - minimizing costs,
 - Max. Sustainability
 - Min.adverse environmental impacts, or
 - Min.power consumption.

The two most important issues and questions:

1- storage of surplus water : where to store water and which reservoirs to

develop: surface or subsurface?

2- optimal allocation of water withdrawals.

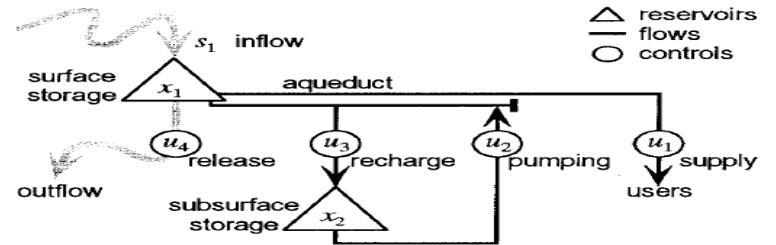

Figure 1. The conjunctive-use model.

متغیر	نوع	تعریف
u1	control	آب تامین شده برای مصرف کنندگان، در سال
u2	control	پمپاژ آب زیرزمینی، در سال
u3	control	تغذیه آب زیرزمینی، در سال
u4	control	رها سازی از مخزن سطحی به پایین دست، در سال
x1	state	حجم ذخیره در مخزن سطحی
x2	state	حجم ذخیره در مخزن زیرسطحی
s1	stochastic	جریان ورودی به مخزن از رودخانه

$$\mathbf{U}(u_1, u_2, u_3, u_4), \mathbf{X}(x_1, x_2)$$

رویکرد مدل سازی

■ در این مدل هدف کمینه کردن ارزش حاضر هزینه جمععی بهره برداری در یک افق برنامه ریزی چندین سال است

■ اگر هزینه تصمیم های بهره برداری برای هر گام زمانی را با C_{ti} نمایش بدهیم که معرف هزینه عملیاتی بردار بهره برداری $\mathbf{U}(u_1, u_2, u_3, u_4)$ است، ارزش حاضر هزینه جمععی عملیات بهره برداری در طول بازه زمانی مورد نظر برابر خواهد بود با:

$$V = \sum_{i=1}^N (1 - r)^i C_{ti}(\mathbf{u})$$

متغیر های حالت سیستم

- حال بردار متغیر های حالت سیستم را ، که شرایط موجود سیستم را تعریف و مشخص میکند، با $\mathbf{X}(x_1, x_2)$ نمایش میدهیم
- هزینه عملیاتی هر بردار تصمیم بستگی به بردار متغیر حالت (وضع موجود سیستم) دارد
- تغییرات در حالت سیستم را میتوان با تغییرات متغیر های حالت و تصمیم تبیین کرده و با رابطه انتقالی زیر تعریف کرد:

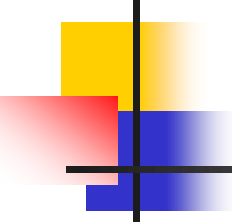
$$\mathbf{X}_{(t+1)} = \mathbf{T}_{t_i}(\mathbf{X}_{(t)}, \mathbf{u}_{(t)}, \mathbf{s}_{(t)})$$

تغییرات در حالت سیستم

- تغییرات در طول بازه زمانی بین $[t_i, t_{i+1}]$ تابع مقدار اولیه متغیرهای حالت، $\mathbf{x}(t_i)$ و متغیر تصمیم $\mathbf{u}(t_i)$ و ورودی های غیر قطعی $\mathbf{s}(t_i)$ (در صورت وجود) خواهد بود.
- رابطه انتقالی میتواند از یک مدل توده ای تا یک مدل توزیعی و یا نیمه توزیعی متغیر باشد

$$\mathbf{x}_{(t_{i+1})} = \mathbf{T}_{t_i}(\mathbf{x}_{(t_i)}, \mathbf{u}_{(t_i)}, \mathbf{s}_{(t_i)})$$

سیستم قطعی

- آنگاه که تمامی ورودی های سیستم قطعی باشند (و یا از ابتدا معلوم و یا مفروض باشند)، تصمیماتی که در هر گام زمانی بهینه (کمترین هزینه) باشند تصمیمی است که هزینه جمعی را با رعایت قیدهای فیزیکی و سیاستی و با حل رابطه زیر کمینه میکند:

$$F_{t_1}(\mathbf{x}) = \min_{\mathbf{u}(t_1), \dots, \mathbf{u}(t_N)} \{V\}$$

$$V = \sum_{i=1}^N (1 - r)^i C_{t_i}(\mathbf{u})$$

حالت قطعی (Deterministic)

- دقت کنید که با معلوم بودن آورد رودخانه (s1):
- برای حالت اولیه $x(t1)$ و
 - هر سری زمانی تصمیم کنترلی $[u(t1), \dots, u(tN)]$ ،
- میتوان حالت آینده سیستم را برای بازه های زمانی مورد نظر $[x(t2), \dots, x(tN+1)]$ تعریف و محاسبه کرد
- $$x_{(t+1)} = T_{t_i}(x_{(t)}, u_{(t)}, s_{(t)})$$

- در نتیجه، رفتار سیستم را میتوان فقط با یک برنامه کنترلی منحصر به فرد بهینه کرد
-

حالت غیر قطعی (Stochastic)

- در صورت وجود داده های غیر قطعی، تصمیمات کنترلی مناسب را نمیتوان بر اساس يك برنامه کنترلی از پیش تعیین شده تعریف و تعیین کرد. چرا که حالات آینده سیستم از قبل مشخص و قابل تعریف نیست

حالت غیر قطعی (Stochastic)

■ در این صورت بهتر است تصمیمات به صورت سری های سیاست کنترلی $\{U(t_1), \dots, U(t_N)\}$ (نه فقط یک سیاست) ارائه شود که تصمیمات بهینه را برای دامنه های شدنی حالات سیستم ارائه میکند .

(مثلا مشخص میکند که برای يك حجم آب سطحي موجود و يك حجم آب زیرزميني موجود چند درصد از کل نیاز باید تامین شود و این درصد تامین چگونه بین آبهاي سطحي زیرزميني تخصیص یابد).

■ طبیعتا بهترین سیاست های کنترلی باید هزینه انتظاری تجمعی را ، با رعایت قیدهای فیزیکی و سیاستی ، و حل رابطه زیر، کمینه کند

$$F_{t_1}(\mathbf{x}) = \min_{U(t_1), \dots, U(t_N)} \{E_{s(t_1), \dots, s(t_N)}\{V\}\}$$

حالت غیر قطعی (Stochastic)

بنابراین ، سیستم را میتوان با متغیر ها و پارامترهای زیر تشریح کرد:

- ۱- متغیر های کنترلی ، U ، که شامل تصمیمات تامین آب برای ارضای نیاز ها و چگونگی تخصیص آب به مخازن سطحی و زیرسطحی
- ۲- متغیرهای حالت ، X ، که میزان آب ذخیره شده (موجود) در هر يك از مخازن سطحی ر زیرسطحی را مشخص میکند،
- ۳- متغیر های غیر قطعی ، S ، که معرف جریان ورودی به مخزن سطحی است

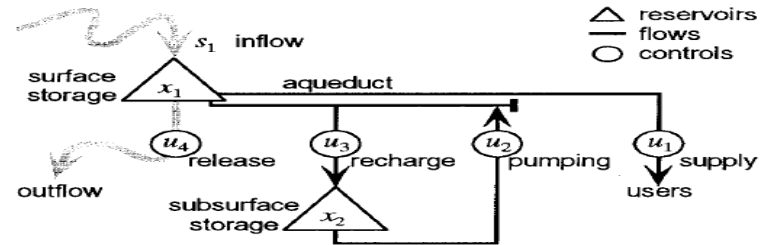

Figure 1. The conjunctive-use model.

متغیر	نوع	تعریف
u1	control	آب تامین شده برای مصرف کنندگان، در سال
u2	control	پمپاژ آب زیرزمینی، در سال
u3	control	تغذیه آب زیرزمینی، در سال
u4	control	رها سازی از مخزن سطحی به پایین دست، در سال
x1	state	حجم ذخیره در مخزن سطحی
x2	state	حجم ذخیره در مخزن زیرسطحی
s1	stochastic	جریان ورودی به مخزن از رودخانه

حالت غیر قطعی (Stochastic)

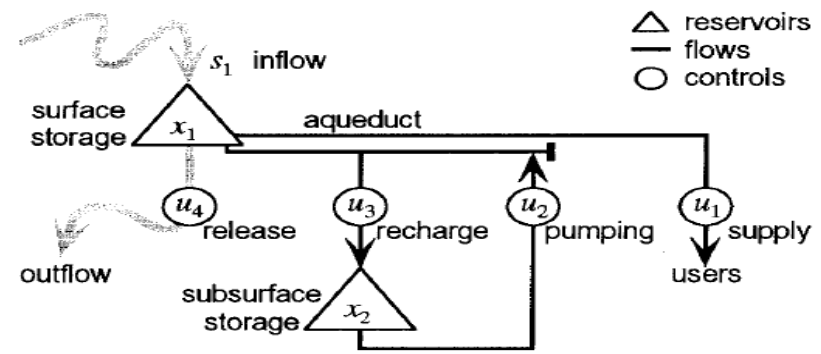

Figure 1. The conjunctive-use model.

■ در حالت مدلسازی توده ای، با اعمال تصمیمات کنترلی و ورودی به مخزن، حالت سیستم را میتوان با رابطه انتقالی خطی زیر تعریف کرد:

$$(x_1)_{t+1} = (x_1 - u_1 + u_2 - u_3 - u_4 + s_1)_t$$

$$(x_2)_{t+1} = (x_2 - u_2 + u_3)_t$$

■ هزینه تصمیمات کنترلی در هر گام زمانی را میتوان برابر مجموع هزینه های پمپاژ، کمبود آب، و هزینه های تغذیه دانست

⊙ $C(u) = \text{shortage cost} + \text{pumping cost} + \text{recharge cost}$

Shortage Cost

- برآورد هزینه و منافع (درآمد) مصرف آب در عمل بسیار دشوار و مشمول مناقشه است
- برای اینکار لازم است که تخمین واقعی و صریح از اثرات اقتصادی و اجتماعی مصرف آب را داشت
- در مواردی سعی شده است که هزینه سهمیه بندی تخصیص و مصرف آب را به " تمایل به پرداخت " مصرف کنندگان مرتبط کنند

فرایند جیره بندی

■ دقت کنید که سیاست های کنترلی باید بتواند اثرات تصمیمات اتخاذ شده را بر روی هزینه های آتی لحاظ کند. چرا که تصمیمات کنترلی در زمان حاضر در واقع گزینه های مدیریتی آینده را محدودتر خواهد کرد

■ در نتیجه، مدیران بهره بردار ممکن است انگیزه خوبی برای ارتقای عملکرد آینده، با چشم پوشی کردن و مصالحه قسمتی از منافع حال حاضر داشته، و مثلاً هزینه های کوتاه مدت را بپذیرند.

■ در نتیجه مدیران با مصالحه بین منافع کوتاه مدت با منافع درازمدت، وارد **فرایند جیره بندی** میشوند

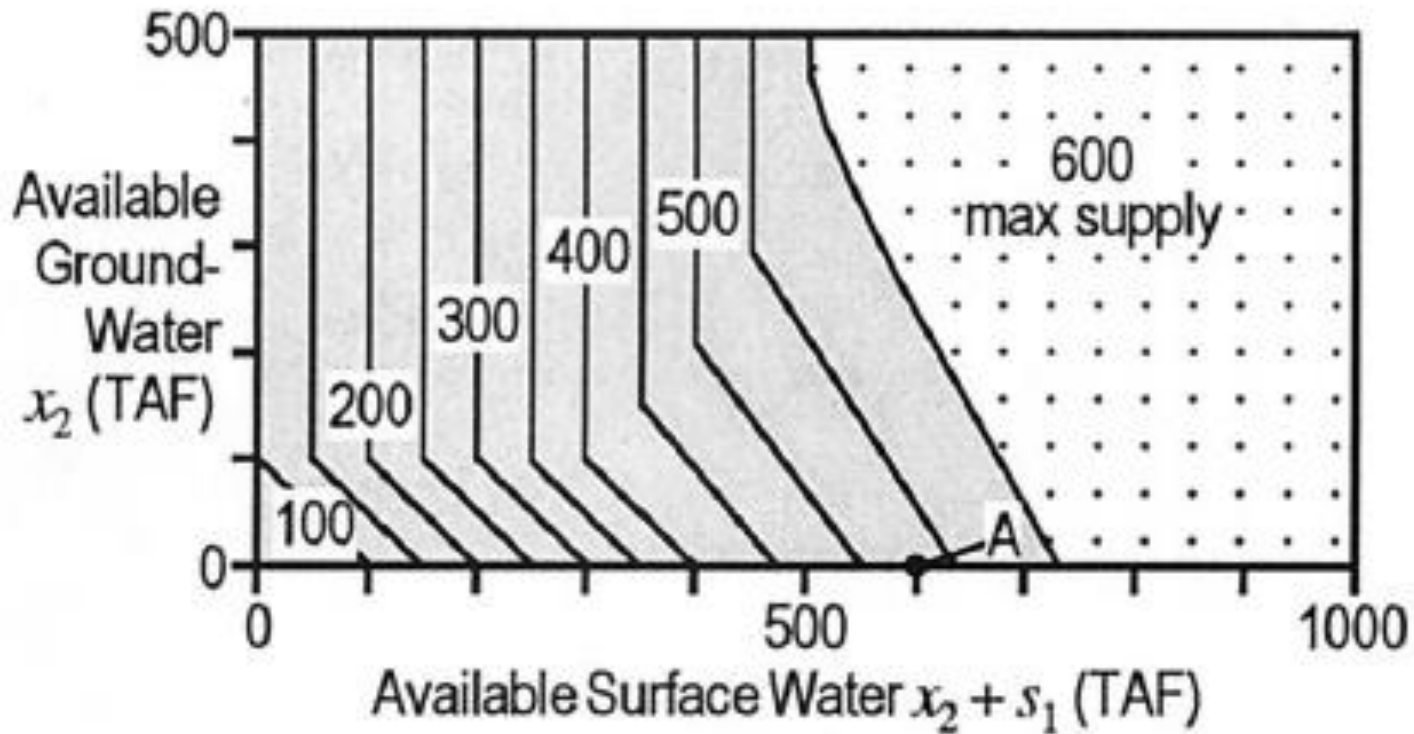

مدل بهینه سازی

- جیره بندی ، بخصوص وقتی که داده ها و ورودی های غیر قطعی سیستم بتواند سبب خروجی های بسیار خسارت بار شود، اهمیت پیدا میکند
 - مثلا افزایش غیرخطی و با شیب تند هزینه کمبود آب (deficit) به مدیران انگیزه خواهد داد تا در تامین آب جیره بندی محتاطانه ای اعمال کنند تا مانع اعمال سهمیه بندی بالقوه بسیار شدید (با هزینه سنگین) در آینده شوند
 - برای اینکار میتوان در مدل بهینه سازی هزینه انتظاری سهمیه بندی آب ، پمپاژ ، و تغذیه مصنوعی را کمینه کرد
- *Minimize $C(u) = \text{shortage cost} + \text{pumping cost} + \text{recharge cost}$*

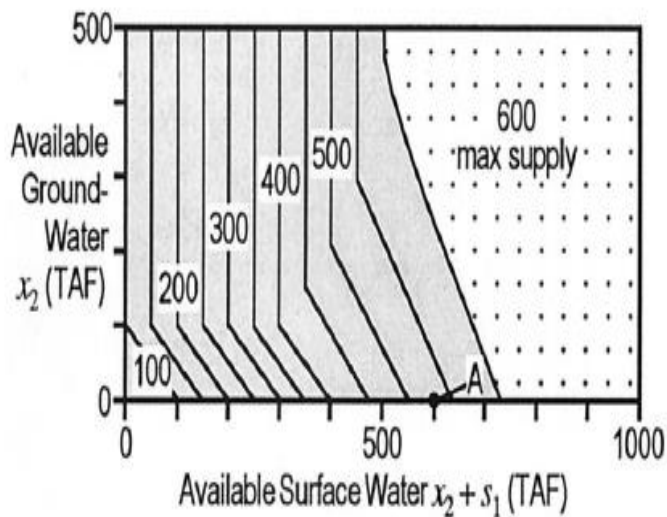
Control Policy Results

Supply Policy

Control Policy Results

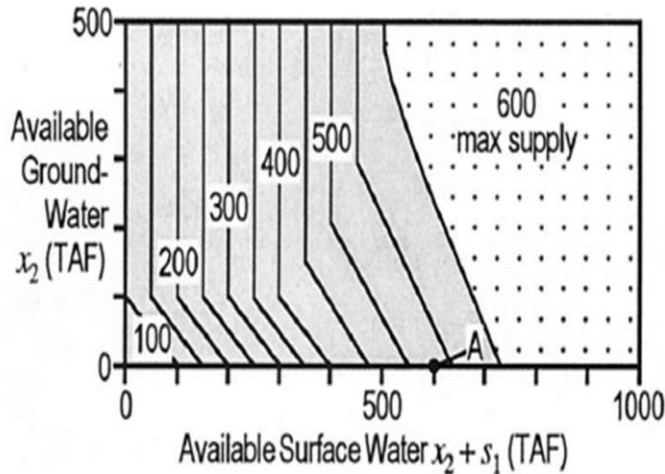
Supply Policy

- حداکثر ظرفیت پمپاژ برابر ۱۰۰ واحد است و لذا جیره بندی در زمانی که آب سطحی کم است توصیه میشود حتی اگر آب زیرزمینی زیاد است
- با افزایش آب سطحی و زیرزمینی، تامین آب تا سقف تقاضای ۶۰۰ واحد افزایش مییابد
- ملاحظه میشود که جیره بندی حتی وقتی که آب سطحی به اندازه کافی برای تامین نیاز وجود دارد نیز توصیه میشود

Control Policy Results

Supply Policy

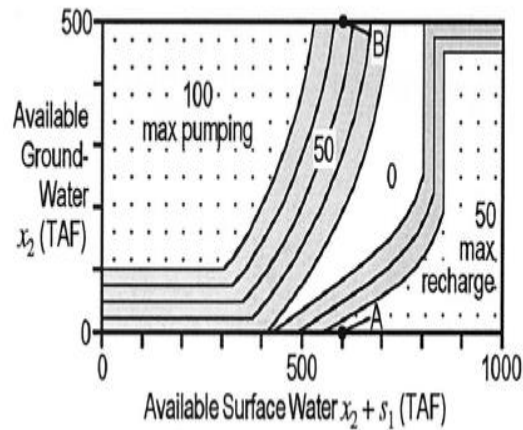
- مثلاً در نقطه A با وجود اینکه حجم آب سطحی کافی در اختیار است فقط ۵۳۰ واحد تامین میشود

- در واقع جیره بندی در شرایطی که آب سطحی بین ۴۰۰-۷۳۰ واحد است توصیه میشود

- تحت این شرایط هزینه جیره بندی در دوره حاضر کمتر از هزینه انتظاری جیره بندی در آینده است

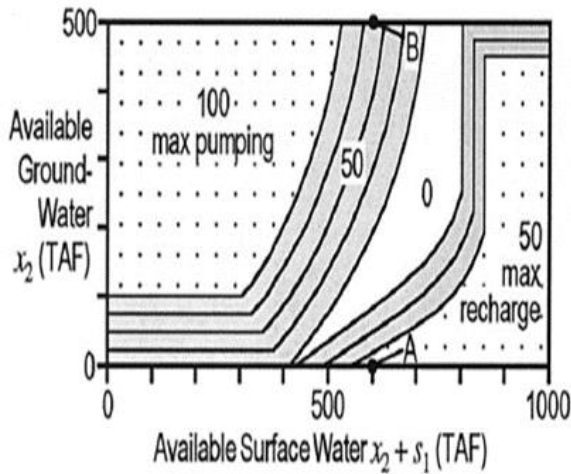
تخصیص Allocation

- حداکثر پمپاژ هنگامی مناسب است که آب سطحی کم و آب زیرزمینی در هر سطحی موجود است

- ملاحظه میشود که، علیرغم داشتن هزینه، در همه شرایط موجودی آب زیرزمینی، برای بازتخصیص کلیه آب موجود بین مخزن سطحی و زیرسطحی، جیره بندی توصیه میشود

- ملاحظه میشود که، اگر آب زیرزمینی زیاد باشد، باید از آن برای تقویت مخزن سطحی، پمپاژ صورت پذیرد

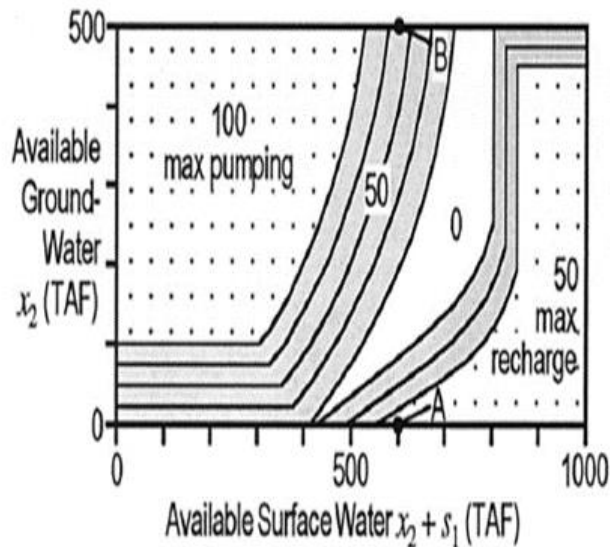
■ برای مثال، در نقطه B ، حدود ۶۰۰ واحد آب سطحی و ۵۰۰ واحد زیرزمینی موجود است

■ گرچه همه تقاضا را میتوان از آب سطحی تامین کرد، معهذا پمپاژ آب زیرزمینی با شدت متوسط باید انجام گیرد

■ در واقع نگرانی از آنجا است که خشکسالی احتمالی سال بعد و محدودیت ظرفیت پمپاژ سبب شود که ناگزیر از جیره بندی شدید شویم. بنابراین توصیه میشود که مقداری از آب زیرزمینی را به مخزن سطحی منتقل کنیم که به سهولت در اختیار قرار خواهد گرفت

سیاست تغذیه

Recharge Policy

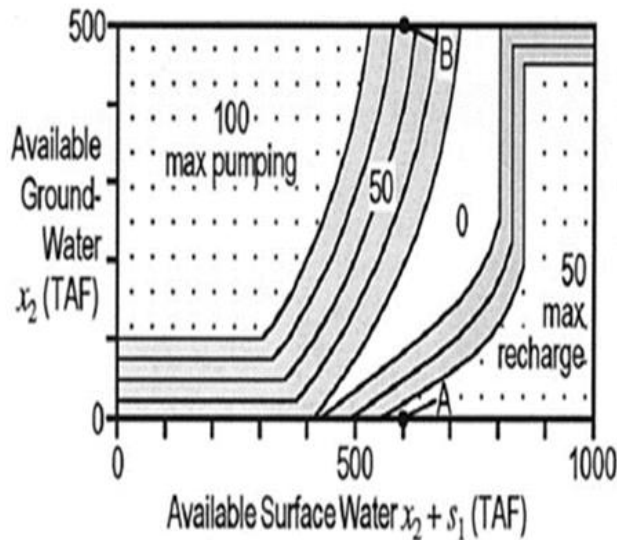
■ نشان داده شده که حداکثر تغذیه زمانی باید انجام شود که آب سطحی زیاد و آب زیرزمینی کم است

■ وقتی آب سطحی از ۸۰۰ واحد تجاوز میکند این امر جدی تر میشود، چرا که آب سطحی مازاد تلف خواهد شد و از مرز حوضه خارج خواهد شد

■ ملاحظه کنید که تغذیه مصنوعی آبخان، حتی در دوره ای که ناچار از اعمال جیره بندی کمی هستیم، میتواند انجام شود

سیاست تغذیه

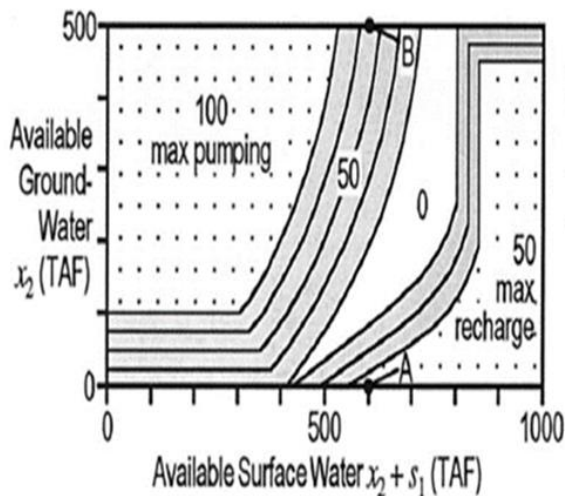
Recharge Policy

- مثلاً، در نقطه A، که ۶۰۰ واحد آب سطحی موجود و موجودی آب زیرزمینی صفر است، فقط ۵۳۰ واحد آب تخصیص داده ایم (۷۰ واحد کمتر از نیاز) ولی در همان زمان ۵۰ واحد سفره را تغذیه کرده ایم (با حداکثر ظرفیت).

- چرا که در غیر اینصورت، ممکن است که به دلیل محدودیت حجم مخزن سطحی، آبی را که با جیره بندی ذخیره کرده ایم در نتیجه سرریز شدن مخزن از دست برود (از مرز حوضه خارج شود)

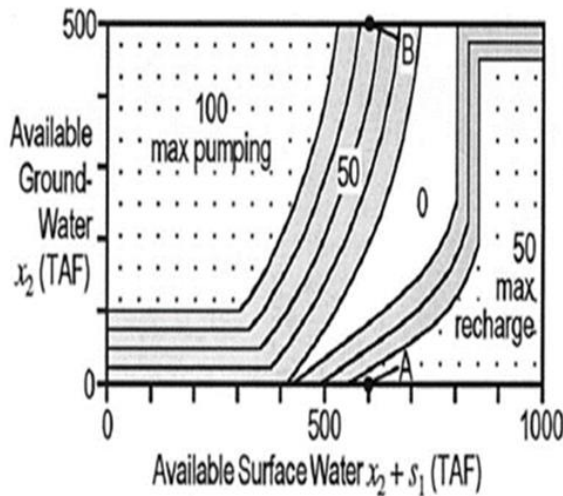
تخصیص

■ اگر هزینه عملیات بهره برداری لحاظ نشود، سیاست مطلوب پمپاژ و تغذیه متوجه حالتی خواهد شد که قابلیت اعتماد سیستم را بیشینه کند.

■ در این شرایط آب ذخیره شده در مخزن سطحی ممکن است که در نتیجه

تخصیص

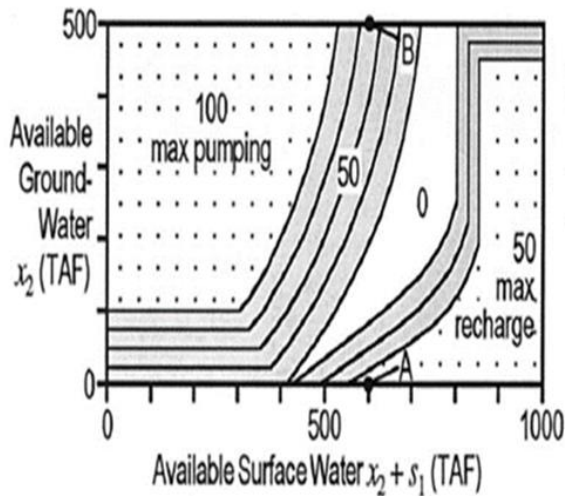

■ برای مدل بهره برداری تلفیقی بهترین شرایط تخصیص بین مخازن سطحی و زیرسطحی فضای خالی است که بین کانتور های پمپاژ و تغذیه قرار دارد

■ در واقع هیچ توجیحی ، به دلیل هزینه عملیلت، برای پمپاژ و تغذیه همزمان وجود ندارد (مگر؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟)

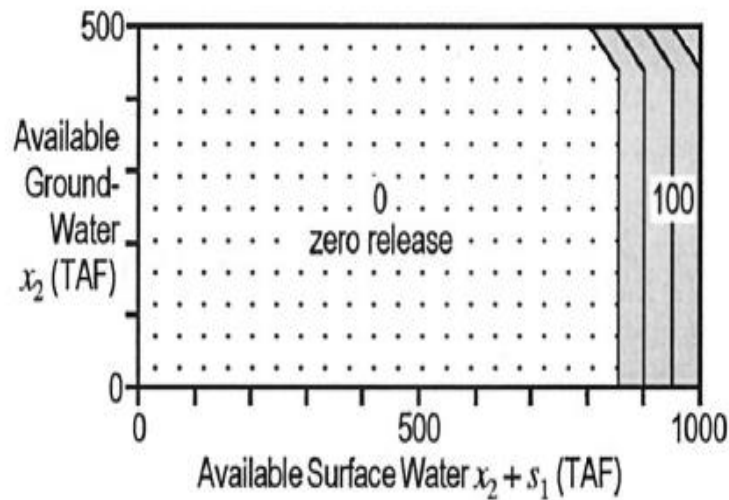
■ در واقع، فضای تامین آب برای پمپاژ و تغذیه ، توسط يك فضای خای جدا شده که در آن درآمد انتظاری بازتخصیص از هزینه آن کمتر است

تخصیص

- دقت کنید که فضای بین پمپاژ و تغذیه ، هنگامی که حجم ذخیره ها کم است، باریکتر است
- با افزایش آب ذخیره شده فاصله بین پمپاژ و تغذیه وسیعتر میشود. چرا که منافع افزایش آب تخصیصی کاهش می یابد
- آنگاه که تامین آب به اندازه کافی زیاد است، دوباره فضای بین دو باریکتر میشود چون سیاست تغذیه میخواهد آبی را که با سرریز شدن سد تلف میشود در اختیار بگیرد

سیاست رهاسازی به پایین دست

■ آب وقتی به پایین دست رها میشود که سطح آب موجود از تقاضا و فرصتهای ذخیره سازی تجاوز کند.

■ البته این مدل اهداف دیگری را (چون کنترل سیل و یا تنظیم جریان) که مشوق رهاسازی زیاد باشد در نظر نگرفته است

GOOD PAPER

- ◉ More results and discussions are available at WATER RESOURCES RESEARCH, VOL. 34, NO. 5, PAGES 1307-1316, MAY 1998.

Full paper is uploaded on the LMS system

Research Thrust and Development

- Successful research thrust on sustainable integrated water resource management should include the following actions:
 - Data Base Improvement
 - Modeling Technology
 - Sustainability Criteria
 - Spatial Analysis Procedures
 - Decision Support Systems

